Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediu Centru), judecător Victor Sandu

Dosarul nr. 2a-3491/23
(2-23024110-02-2a-13092023)

D E C I Z I E

25 februarie 2025 mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios administrativ
al Curții de Apel Centru

Instanța compusă din:
Președintele completului Ruxanda Pulbere
Judecători Ala Malîi și Roman Pascari

Grefier Daniela Cucerenco

Examinând în ședința de judecată publică cererea de apel declarată de Mocanu Vasile,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Mocanu Vasile împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la repararea prejudiciului moral,

împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediu Centru) din 23 iunie 2023, prin care s-a respins cererea de chemare în judecată înaintată Mocanu Vasile împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la repararea prejudiciului moral,-

a c o n s t a t a t:

Pretențiile reclamantului:

1. Mocanu Vasile a înaintat o cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la repararea prejudiciului moral.
2. În motivarea acesteia a indicat că în perioada 1 septembrie 1977 – 1 iulie 2004 a activat în calitate de *****la Teatrul Republican de Păpuși Licurici din Chișinău, întrunind condițiile legale pentru a-i fi stabilită pensia pentru vechimea în muncă în baza art. 27 alin.(2) din Legea nr. 1421-XV/31.02.2002 „Cu privire la teatre, circuri și organizații concertistice”.
3. În temeiul menționat s-a adresat la Casa Teritorială de Asigurări Sociale (CTAS) Buiucani cu cerere privind stabilirea pensiei pentru vechime în muncă, însă a primit refuz. Refuzul CTAS Buiucani a fost confirmat și de Casa Națională de Asigurări Sociale (CNAS), deși nici una dintre acestea nu au emis o Decizie privind refuzul de stabilire a pensiei pentru vechime în muncă.

4. Nefiind de acord cu scrisoarea de refuz, s-a adresat către mai multe organe de stat, de la care a primit răspunsuri evazive, cu tergiversări birocratice și manipulări juridice, situație ce a durat până în anul 2011, adică o perioadă de 9 ani, în care a avut mari suferințe psihice, cu un impact negativ și asupra sănătății sale. Colegii săi de lucru, întrunind aceleași condiții legale ca și dânsul primeau pensie pentru vechime în muncă.
5. La 20 aprilie 2011 s-a adresat în instanță cu acțiune împotriva CNAS și CTAS Buiucani privind stabilirea și achitarea pensiei pentru vechimea în muncă, începând cu 20 decembrie 2002, fiind încrezut că dreptatea și legile vor triumfa.
6. Astfel, prin hotărârea instanței de contencios administrativ a Curții de Apel Chișinău din 6 octombrie 2011, menținută de Curtea Supremă de Justiție, acțiunea a fost admisă, a fost obligat CNAS să-i stabilească și să-i achite pensie pentru vechimea în muncă începând cu 20 decembrie 2002 și până la 6 octombrie 2011.
7. Deci, instanțele i-au restabilit dreptul său la pensie, însă după executarea actului judecătoresc, neîntemeiat i-a fost sistată achitarea pensiei pentru vechime în muncă.
8. A subliniat că dreptul la pensie nu poate fi revocat, iar o pensie deja stabilită devine plătibilă până la survenirea condiției de neplată expres prevăzută de lege, fapt menționat și în încheierea din 12 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău și în încheierea Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție din 15 iunie 2022. În cazurile întemeiate pensia poate fi stopată, suspendată doar în temeiul unei hotărâri, însă instanțele care au examinat litigiul inițiat de reclamant n-au indicat în hotărârile sale - se anulează, se stopează, se suspendă. Angajații CNAS, având scop să-l umilească în continuare, au tălmăcit decizia instanței într-o manieră proprie, fiindu-i sistată plata pensiei fără a fi emisă o decizie, prin ce a fost grav încălcată legea.
9. La 22 mai 2012 CNAS a emis directiva nr. 03 10 2552 în care a stipulat că „La stabilirea și achitarea acestei categorii de pensii urmează a fi respectat termenul indicat de instanță începând cu 20 decembrie 2002 și numai până la 6 octombrie 2011”.
10. Totodată, a menționat reclamantul că prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 1665 din 27 aprilie 2000 i-a fost conferit Titlul Onorific „Maestru în Artă”.
11. A considerat că lupta statului (CNAS) împotriva sa a continuat, când la 26 iunie 2012 a depus cerere la CTAS Buiucani pentru alocația de stat persoanelor cu merite deosebite, care a fost examinată 129 de zile și prin răspunsul din 3 octombrie 2012 a fost informat că ”La momentul actual nu sunteți beneficiar de pensii, soluționarea pozitivă a problemei expuse în cererea depusă va fi posibilă după stabilirea prestației de asigurări sociale (stabilirea pensiei)”
12. Ulterior, a depus cerere de chemare în judecată împotriva CNAS privind obligarea sa-i achite pensia pentru perioada 7 octombrie 2012 - 12 martie 2018, data stabilirii pensiei pentru limita de vârstă, însă prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 17 februarie 2020 cererea a fost declarată inadmisibilă.
13. Prin Decizia Curții de Apel Chișinău din 6 mai 2020 a fost admis recursul reclamantului și casată încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 17

februarie 2020, însă prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 15 iulie 2021 acțiunea lui a fost respinsă ca neîntemeiată.

14. Prin Decizia Curții de Apel Chișinău din 16 februarie 2022, irevocabilă prin încheierea Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție din 15 iunie 2022, a fost admisă cererea de apel a lui Mocanu Vasile, casată hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 15 iulie 2021 și adoptată una nouă, prin care s-a obligat CNAS sa-i achite pensia pentru perioada 7 octombrie 2012 - 12 martie 2018, data stabilirii pensiei pentru limita de vîrstă.
15. A mai invocat reclamantul că la fiecare etapă trebuia să depună efort psihic și fizic pentru a obține dreptul său garantat de Constituția Republicii Moldova, iar peste 18 ani dreptatea a fost stabilită. Prin acțiunile ilicite ale CNAS (administratorii și alte persoane cu funcții de răspundere) i-au fost încălcate drepturile sale legitime la pensie pentru vechime în muncă prevăzute de alin. (2), art. 27 al Legii Republicii Moldova nr. 1421-XV/31.10.2002 „Cu privire la teatre, circuri și organizații concertistice", prin ce i-a fost cauzat prejudiciu material și moral.
16. În temeiul celor expuse, Mocanu Vasile a solicitat încasarea de la Casa Națională de Asigurări Sociale (CNAS), prin intermediul Ministerului Finanțelor, a prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale CNAS în mărime de 180 000 (una sută optzeci mii) lei.

Poziția instanței de fond:

17. Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediu Centru) din 23 iunie 2023 s-a respins cererea de chemare în judecată înaintată Mocanu Vasile împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la repararea prejudiciului moral.
18. Pentru a hotărî astfel, instanța de fond a reținut că reclamantul a omis să prezinte argumente convingătoare referitor la existența unei fapte culpabile a pârâtului care a determinat survenirea prejudiciului moral.
19. Suplimentar, a reținut că stabilirea pensiei reclamantului după pronunțarea instanței de contencios administrativ a fost condiționată de omisiunea Guvernului de a opera modificări în actele normative după intrarea în vigoare a Legii nr. 1421/2002 cu privire la teatre, circuri și organizații concertistice, fapt constatat și de către instanța de contencios administrativ în Hotărârea sa din 6 octombrie 2011.
20. Totodată, a menționat că prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 12 iunie 2019, acțiunile Casei Naționale de Asigurări Sociale au fost supuse controlului judecătoresc, iar cererea privind explicarea hotărârii și obligarea CNAS de a achita pensia pentru perioada menționată în cerere, cât și neexecutarea acesteia a fost respinsă ca neîntemeiată.
21. Subsecvent, a remarcat că prin Decizia Curții de Apel Chișinău din 6 octombrie 2011 au fost admise parțial cerințele din acțiunea reclamantului, corespunzător s-a dispus obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să stabilească și să achite lui Mocanu Vasile pensie pentru vechime în muncă în baza art.27 alin. (2) al legii cu privire la teatre, circuri și organizații concertistice nr. 1421/2002, începând cu 20 decembrie

2002 și până la 6 octombrie 2011, în rest pretențiile au fost respinse, adică cea de încasare a prejudicialului moral.

Solicitarea apelantului:

22. Nefiind de acord cu hotărârea menționată, Mocanu Vasile a declarat apel asupra hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 15 iulie 2022, solicitând admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii instanței de fond, cu adoptarea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă integral.

Argumentele părților:

23. În motivarea apelului Mocanu Vasile, reiterând circumstanțele de fapt și de drept indicate în cererea de chemare în judecată a criticat concluzia instanței cu privire la neprezentarea argumentelor convingătoare referitor la existența prejudiciului moral.
24. Prin referința asupra cererii de apel, reprezentantul intimatului Casei Naționale de Asigurări Sociale, a solicitat respingerea apelului ca neîntemeiat, invocând că cerințele de încasare a prejudiciului moral au fost respinse prin actele judecătorești de admitere parțială a acțiunii reclamantului Mocanu Vasile.
25. Totodată, s-a referit la constatările anterioare ale instanței judecătorești cu privire la perioada de plată adjudecată direct proporțională cantității și calității cerinței reclamantului, precum și la faptul că reclamantul a tolerat tacit situația, deși avea toate pârghiile de a solicita executarea hotărârii, explicarea hotărârii, emiterea hotărârii suplimentare, etc.
26. În ședința instanței de apel atât apelantul/reclamant Mocanu Vasile, cât și intimatul Casa Națională de Asigurări Sociale, legal citați despre locul, data și ora acesteia, nu s-au prezentat, nu au comunicat motivele neprezentării și nu au solicitat examinarea cauzei în lipsa sa. Instanța de apel, în temeiul art. 379 alin.(2) Cod de procedură civilă, a dispus examinarea apelului în lipsa acestora.

Aprecierea instanței de apel:

27. Analizând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de participanții la proces și a materialelor din dosar, Colegiul consideră apelurile declarate drept neîntemeiate și care urmează a fi respinse, din următoarele motive.
28. În conformitate cu art. 373 Cod de procedură civilă *”instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă. Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra*

tuturor motivelor invocate în apel. Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situaţie mai dificilă decît aceea din hotărîrea atacată cu apel, cu excepţia cazurilor cînd consimte şi cînd hotărîrea este atacată şi de alţi participanţi la proces".

29. Potrivit art. 385 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă *"instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul și să mențină hotărârea primei instanțe".*
30. Conform dispozițiilor art. 130 alin. (1) Codul de procedură civilă *"instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege".*
31. În temeiul art.240 alin.(1) Cod de procedură civilă *"la deliberarea hotărîrii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluţionarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluționării cauzei şi admisibilitatea acţiunii".*
32. Conform art. 239 Cod de procedură civilă *"hotărîrea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanța își întemeiază hotărîrea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță şi pe probele cercetate în ședință de judecată".*
33. Hotărârea este întemeiată, dacă în ea sunt expuse toate circumstanțele care au importanță la soluționarea cauzei şi care au fost verificate în ședința de judecată multilateral, complet şi au fost elucidate probele privind circumstanțele constatate ale cauzei.
34. Concluziile privind circumstanțele de fapt ale cauzei se motivează în hotărâre prin probele enumerate în art. 117 Cod de procedură civilă, iar în conformitate cu art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor şi obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.
35. Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres, obligă instanța de apel să verifice circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.
36. În această ordine de idei, instanța de apel constată că prima instanță a determinat corect raportul juridic dedus judecății, circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei au fost stabilite şi elucidate pe deplin, probelor prezentate a dat apreciere completă, obiectivă şi sub toate aspectele, iar hotărârea este legală şi întemeiată, adoptată cu respectarea drepturilor şi intereselor legale a participanților la proces.
37. În susținerea acestei opinii Colegiul reține următoarele constatări. Prin hotărârea instanței de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău din 6 octombrie 2011, menținută prin Decizia Curții Supreme de Justiție din 11 aprilie 2012, s-a admis parțial acțiunea reclamantului Mocanu Vasile, s-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale a R. Moldova să stabilească și să achite reclamantului Mocanu Vasile pensie pentru vechimea în muncă începând cu 20 decembrie 2002 și până la 6 octombrie 2011, în rest pretențiile s-au respins ca neîntemeiate.

38. Potrivit constatărilor acesteia, adresându-se în instanță împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a R. Moldova, reclamantul Mocanu Vasile, pe lângă obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale a R. Moldova să-i stabilească și să-i achite pensie pentru vechimea în muncă începând cu 20 decembrie 2002 și până la 6 octombrie 2011, a solicitat și încasarea prejudiciului moral în mărime de 70000,00 lei.
39. Totodată, instanța a considerat că CNAS a încălcat prevederile legale potrivit cărora pensiile se stabilesc și se plătesc de către organele asigurării sociale, iar modul de organizare a activităților privind stabilirea și plata pensiilor se stabilește de Guvern, acordarea drepturilor la pensie sau respingerea cererii de face prin decizie, emisă în termen de 15 zile de la data depunerii cererii, care se expediază părților în termen de 5 zile de la data emiterii, precum și cele ce stabilesc că pensia se achită fără nici un fel de limite de timp.
40. Prin Decizia Curții de Apel Chișinău din 16 februarie 2022, irevocabilă prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 15 iunie 2022, s-a casat hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 15 iulie 2021 de respingere a cererii de chemare în judecată înaintate de Mocanu Vasile împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a R. Moldova cu privire la obligarea emiterii actului administrativ favorabil privind plata pensiei pentru vechime în muncă și s-a adoptat una nouă, prin care s-a admis cererea de chemare în judecată înaintate de Mocanu Vasile împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a R. Moldova cu privire la obligarea emiterii actului administrativ favorabil privind plata pensiei pentru vechime în muncă și s-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale a R. Moldova să-i achite pensie pentru vechimea în muncă pentru perioada 7 octombrie 2012 - 12 martie 2018, data stabilirii pensiei pentru limita de vârstă.
41. Conform încheierii Curții de Apel Chișinău din 12 iunie 2019, prin care a fost respinsă cererea lui Mocanu Vasile depusă la 3 mai 2018 cu privire la explicarea hotărârii instanței de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău din 6 octombrie 2011, instanța nu a fost în drept să depășească limitele cerințelor acțiunii – obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale a R. Moldova să stabilească și să achite pensie pentru vechimea în muncă începând cu 20 decembrie 2002 și până la 6 octombrie 2011. Prin urmare, plata s-a stabilit după cum s-a solicitat și acest interval nu poate fi interpretat prin extindere, iar admiterea cererii ar reprezenta modificarea hotărârii, ceea ce este inadmisibil.
42. Invocând cauzarea prejudiciului moral prin acțiunile Casei Naționale de Asigurări Sociale a R. Moldova, or, a fost nevoit să parcurgă mai multe etape jurisdicționale pentru a obține dreptul său garantat de Constituția Republicii Moldova, Mocanu Vasile a promovat în instanță o acțiune împotriva acestuia cu privire la repararea prejudiciului moral, apreciindu-l în sumă de 180 000,00 lei.
43. În contextul pretenției deduse judecării, instanța de apel reține că conform art. 19 alin.(1) Cod civil ”*în condiţiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial şi nepatrimonial cauzat astfel”.*

44. În conformitate cu alin.(3) a aceluiași articol *" se consideră prejudiciu nepatrimonial (prejudiciu moral) suferinţele fizice şi psihice, precum şi diminuarea calităţii vieţii. În cazul vătămării sănătăţii, prejudiciul nepatrimonial cuprinde, de asemenea, pierderea sau diminuarea unei capacităţi a corpului uman (prejudiciu biologic)".*
45. În temeiul art. 19 alin.(5) Cod civil "*repararea prejudiciului presupune repunerea persoanei lezate în situaţia în care s-ar fi aflat dacă prejudiciul nu se producea".*
46. Potrivit art. 1998 alin. (1)-(2) Cod civil *" cel care acţionează faţă de altul în mod ilicit, cu vinovăţie este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, şi prejudiciul moral cauzat prin acţiune sau omisiune. Prejudiciul cauzat prin fapte licite sau fără vinovăţie se repară numai în cazurile expres prevăzute de lege".*
47. Art. 2006 Cod civil prevede că *"prejudiciul cauzat printr-un act administrativ ilegal sau nesoluţionarea în termen legal a unei cereri de către o autoritate publică sau de către o persoană cu funcţie de răspundere din cadrul ei se repară integral de autoritatea publică. Persoana cu funcţie de răspundere va răspunde solidar în cazul intenţiei sau culpei grave. Persoanele fizice au dreptul să ceară repararea prejudiciului moral cauzat prin acţiunile indicate la alin.(1). Obligaţia de reparare a prejudiciului nu se naşte în măsura în care cel prejudiciat a omis, cu intenţie ori din culpă gravă, să înlăture prejudiciul prin mijloace legale. În cazul în care o autoritate publică are o obligaţie impusă de un act adoptat în scopul protecţiei contra riscului de producere a unui anumit fel de prejudiciu, ea răspunde pentru prejudiciul de acest fel cauzat sau nepreîntîmpinat prin neexecutarea obligaţiei, cu excepţia cazului cînd autoritatea publică demonstrează că a dat dovadă de diligenţă rezonabilă în executarea obligaţiei. Autoritatea publică nu răspunde pentru prejudiciul cauzat prin adoptarea unui act normativ sau omisiunea de a-l adopta".*
48. În conformitate cu art.2036 alin. (1) Cod civil *"în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri".*
49. Potrivit prevederilor art.2037 alin.(1) și (2) Cod civil *" mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul şi gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, şi de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate. Caracterul şi gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luînd în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială şi socială, precum şi statutul social al persoanei vătămate. La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare şi, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului".*

50. Totodată, conform art. 123 alin.(2) Cod de procedură civilă ”*faptele stabilite printr-o hotărîre judecătorească irevocabilă într-o cauză civilă soluţionată anterior în instanţă de drept comun sau în instanţă specializată sînt obligatorii pentru instanţa care judecă cauza şi nu se cer a fi dovedite din nou şi nici nu pot fi contestate la judecarea unei alte cauze civile la care participă aceleaşi persoane”.*
51. În speţă, Colegiul subliniază că în lumina principiului autorității de lucru judecat, hotărârea instanței de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău din 6 octombrie 2011, menținută prin Decizia Curții Supreme de Justiție din 11 aprilie 2012, prin care s-a respins pretenția reclamantului Mocanu Vasile împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a R. Moldova cu privire la încasarea prejudiciului moral în mărime de 70000,00 lei, cît și constatările reținute în mod irevocabil cu privire la netemeinicia acesteia, se bucură de prezumția absolută de adevăr și nu pot fi contrazise printr-o altă hotărâre.
52. Răsturnarea puterii lucrului judecat, printr-o reluare a judecării într-o nouă acțiune între părți, determină o instabilitate a raporturilor juridice civile, care, odată stabilite printr-o hotărâre judecătorească cu caracter irevocabil, întră în sfera raporturilor de ordine publică, pe care părțile nu le pot modifica nici în situația în care ar exista acordul lor.
53. Astfel, reclamantul Mocanu Vasile nu poate solicita examinarea unei pretenții identice, bazate parțial pe aceleași fapte și raporturi juridice deja examinate printr-o hotărâre irevocabilă.
54. Totodată, Colegiul civil reține că deși reclamantul Mocanu Vasile a fost nevoit să mai parcurgă o etapă jurisdicțională pentru valorificarea dreptului său la pensie pentru vechimea în muncă, nu orice încălcare a unui drept sau întârziere în executarea acestuia atrage automat răspunderea pentru prejudiciu moral.
55. Pentru angajarea răspunderii civile delictuale, textul legal instituie întrunirea cumulativă a următoarelor condiţii: existenţa unui prejudiciu, a unei fapte ilicite, a unui raport de cauzalitate între fapta ilicită şi prejudiciu şi existenţa vinovăţiei celui ce a cauzat prejudiciul, constând în intenţia, dar şi în neglijenţa sau imprudenţa cu care a acţionat.
56. Prejudiciul poate fi patrimonial sau nepatrimonial, după cum acesta se răsfrânge direct asupra patrimoniului persoanei păgubite sau aduce atingere demnităţii, onoarei, cinstei, etc., susceptibil şi acesta de o reparaţie pecuniară. De asemenea prejudiciul trebuie să fie sigur, adică cert şi actual. Fapta ilicită, în sensul celei ce antrenează o răspundere civilă delictuală este fapta prin care, încălcându-se normele dreptului obiectiv, sunt cauzate prejudicii dreptului subiectiv aparţinând unei persoane. Principiul dreptului obiectiv care este încălcat este acela că nimănui nu-i este permis să aducă prin fapta sa, vreo vătămare unei alte persoane, drepturilor subiective ale acesteia.
57. În situația din față, Casa Națională de Asigurări Sociale, a executat hotărârea judecătorească rămasă irevocabilă, iar faptul că pentru perioada ulterioară a fost necesar un nou litigiu, nu echivalează cu un abuz sau o faptă ilicită a autorității administrative.

58. Mai mult, conform constatărilor din încheierea Curții de Apel Chișinău din 12 iunie 2019, prin care a fost respinsă cererea lui Mocanu Vasile depusă la 3 mai 2018 cu privire la explicarea hotărârii instanței de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău din 6 octombrie 2011, instanța nu a fost în drept să depășească limitele cerințelor acțiunii, obligând Casa Națională de Asigurări Sociale a R. Moldova să stabilească și să achite pensie pentru vechimea în muncă strict în intervalul solicitat de reclamant – începând cu 20 decembrie 2002 și până la 6 octombrie 2011.
59. Prin urmare, soluția instanței a reflectat fidel obiectul cererii, iar eventuala omisiune a valorificării drepturilor pentru o altă perioadă nu poate fi imputată autorității publice ca faptă ilicită.
60. În lipsa unei conduite culpabile sau abuzive din partea Casei Naționale de Asigurări Sociale și în condițiile în care drepturile reclamantului au fost examinate și recunoscute prin hotărâri judecătorești irevocabile, nu sunt întrunite cerințele legale pentru angajarea răspunderii civile delictuale.
61. În mod corespunzător, nu poate fi reținută existența unui prejudiciu moral reparabil, deoarece nu s-a demonstrat existența unei fapte ilicite, a unei greșeli administrative ori a unei atingeri aduse demnității, onoarei sau integrității psihice a reclamantului ca urmare a unei conduite abuzive sau nelegale din partea autorității.
62. Reieșind din cele menționate, Colegiul nu poate admite poziția apelantului, or, deși prin hotărârea din 6 octombrie 2011 instanța a considerat că CNAS a încălcat prevederile legale potrivit cărora pensiile se stabilesc și se plătesc de către organele asigurării sociale, iar modul de organizare a activităților privind stabilirea și plata pensiilor se stabilește de Guvern, acordarea drepturilor la pensie sau respingerea cererii de face prin decizie, emisă în termen de 15 zile de la data depunerii cererii, care se expediază părților în termen de 5 zile de la data emiterii, precum și cele ce stabilesc că pensia se achită fără nici un fel de limite de timp, prin aceiași hotărâre a respins încasarea prejudiciului moral în mărime de 70000,00 lei, pretins ca urmare a acestor acțiuni.
63. În mod corespunzător, în situația în care Casa Națională de Asigurări Sociale a executat o hotărâre judecătorească rămasă irevocabilă, nu poate fi reținută existența unui prejudiciu moral reparabil or, nu a fost probat un prejudiciu moral real, în strânsă legătură cu o faptă ilicită concretă imputabilă CNAS.
64. În această ordine de idei, instanța de apel conchide că prima instanță just a stabilit netemeinicia cererii de chemare în judecată înaintată de Mocanu Vasile împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la repararea prejudiciului moral.
65. Or, simpla susținere subiectivă, chiar dacă detaliată, nu este suficientă în lipsa unei coroborări cu alte mijloace de probă care să permită instanței să constate cu certitudine existența unui prejudiciu moral și intensitatea acestuia, iar durata procedurilor judiciare sau dificultățile întâmpinate în valorificarea dreptului la pensie nu pot fi, prin ele însele, considerate atingeri aduse demnității sau integrității psihice, în lipsa unui comportament abuziv sau excesiv din partea autorității.
66. În circumstanțele de fapt și de drept constatate și descrise și, deoarece hotărârea primei instanțe este legală și întemeiată, adoptată cu respectarea normelor de drept

material și procedural, cu verificarea și aprecierea corectă a probelor administrate în conformitate cu cerințele art. 130 Cod de procedură civilă, iar motivele invocate de apelanți în cererile de apel se reduc, în marea sa majoritate, la critici formale, lipsite de suport probant și în lipsa unei justificări legale, Colegiul consideră apelul neîntemeiat și care urmează a fi respins, cu menținerea hotărârii primei instanțe.

67. În conformitate cu art. 385 lit. a), art. 389-390, art. 394 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru,-

d e c i d e :

Se respinge cererea de apel declarată de Mocanu Vasile.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediu Centru) din 23 iunie 2023, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Mocanu Vasile împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la repararea prejudiciului moral.

Decizia este definitivă, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni din data comunicării deciziei integrale.

Președintele completului Ruxanda Pulbere

Judecători Ala Malîi

Roman Pascari